

TYÖPROSESSITIEDOUTTA

Anu Järvensivu: *Työprosessitieto, avain monitaitoisuuteen.*
Tampere, Tampere University Press 2007. 179 s.

Anu Järvensivun tutkimus on laadukas lisä suomalaiseseen työprosessikeskusteluun. Kirjan parasta antia on rikas kuvaus ikkunatehtaan työprosessiin sisältyvistä jännitteistä ja ristiriidoista. Järvensivu tuo selkeästi esiin sen, kuinka työporukoiden läpimenoaikoja korostava organisaatio ja sitä tukeva palkkausjärjestelmä aiheuttavat ongelmia. Järvensivu osoittaa pätevästi, kuinka osaoptimointi haittaa tehtaan tuotantoprosessin sujuvuutta. Myös työn laatu kärsii Järvensivun analyysin mukaan.

Tekijä on saanut aineistonsa ikkunatehtaan työyhteisökouluuttajana. Tavoitteena on ollut työprosessitietoisuutta nostamalla ottaa työntekijäin monitaitoisuus käyttöön. Koulutuksen perimmäisenä tavoitteena oli työpisteiden ja -porukoiden välisten rajapintojen kitkan vähentäminen. Näin töiden joustavampi sujuminen toisi paremmat tuotannolliset tulokset koko ikkunatehtaassa.

Järvensivu on paneutunut hyvin kansainväliseen työprosessikirjallisuuteen. Se on antanut välineet etsiä, löytää ja käsitteellistää ikkunatehtaan työntekijöiden pelejä. Tekijän tarkka kuvaus ”pump-pauksesta”, jolla yksi työosasto siirtää paineet muille porukoille ja säätelee omaa työtahtiaan, on tutkimuksen antoisimpia osia.

Kirja käsittelee kolme asiaa. Tekijä tarkastelee ikkunatehtaan työprosessien luomisen kitkapintoja, työyhteisön kehittämishanketta sekä Järvensivun ja Pasi Kosken kehittämän Työyhteisö PBL -menetelmän toimivuutta.

Parhaimmillaan teos on tehtaan nykyisen organisaation analyysissa ja olemassa olevien käytäntöjen kritiikissä. Kehittämishankkeen analyysi olisi voinut vielä teräväm-

min todeta työnantajien tuotannon sujuvuustavoitteiden ja tehtaan palkkausjärjestelmän välisen jännitteen. Oman kehittämismenetelmän tai tutkimustuloksen kriittinen arviointi on aina vaikeaa, joten se ei ole

tutkimuksen vahvinta antia.

Tekijä pohtii kirjan lopussa tutkimusmenetelmiään ja -tuloksiaan tukeutuen kotimaiseen sosiaaliteiden metodikirjallisuuteen. Tämä kotimaiselle tutkimuskentälle vetäytyminen oli pettymys, kun johdannossa oli pohdittu kansainvälisen työprosessinäkökulman käyttökelpoisuutta.

Mielestäni kirjan johdanto ja yhteenvedot olisivat olleet dialogisemmassa suhteessa, jos Anu Järvensivu olisi tutkimuksen lopussa lähtenyt rohkeasti vuoropuheluun kansainvälisen työprosessitutkimuksen kanssa. Esimerkiksi olisi voinut pohtia Michael Burawoyn tutkimustulosten yleispätevyyttä ikkunatehtaan tulosten valossa.

Tapio Bergholm